

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal.

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 192. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	—	24 kor.
Félévre	—	—	—	12 .
Negyedévre	—	—	—	6 .
Egy hóra	—	—	—	2 .
— Egyes szám ára 8 fill.				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, aug. 24.

A rendkívüli megyei közgyűlés.

Nagybeeskerek, aug. 24.

Torontálvármegye törvényhatósága ma délelőtt Botka Béla főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, hogy az időközben összegyűlt ügyeket elintézzék.

A közgyűlésen, mint az ilyen nyári közgyűléseknél rendszeren, nem nagy számmal jelentek meg a törvényhatósági bizottsági tagok s a tárgysorozat nem is izgatott senkit nagyobb érdeklődésre.

És talán minden vita nélkül egész röviden folyt volna le a mai közgyűlés, ha a nemzetiségi bizottsági tagok nem vitték volna bele a választói jog kérdését a közgyűlésbe, olyanképpen, hogy Trencsénvármegye főiratába a nemzetiségeket érintő jogfosztást magyarították bele.

Ugy a vármegye alispánja, mint az előadó főjegyző határos beszédben magyarázták meg, hogy Trencsénvármegye főirata nem céloz jogfosztást s ilyenhez Torontálvármegye hozzá sem járulna, mindazonáltal a nemzetiségi bizottsági tagok ragaszkodtak álláspontjukhoz, hogy Trencsénvármegye főiratát nem lehet pártolni.

Élénk, minden részről azonban mindvégig komoly, szenvedélytől ment tartalmas eszmecsere folyt e kérdés körül s a vita azzal végződött, hogy a törvényhatóság óriási többsége — 59 szóval 8 ellenében — nem osztotta a nemzetiségi bizottsági tagok álláspontját, hanem Trencsénvármegye főiratának pártolását mondta ki.

A közgyűlésről következő tudósításunk számol be:

Az elnöklő főispán Botka Béla pontban 10 órakor megnyitja a közgyűlést, előadván, hogy a mai rendkívüli közgyűlést az időközben összegyűlt ügyek elintézése tette szükségessé. Miután különösebb dolog nem történt s így más elnöki jelenteni valója nincsen, a tárgysorozat elintézése következik.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A paróka.

— Nem értem, hogy ön, aki még fiatal ember, miért visel őszi parókát. A természetes őszi hajnak van ugyan valami érdekessége, de . . .

— Az én különös viszonyaim folytán azonban nem maradt szabad választásom . . . A mennyire csak vissza tudok emlékezni, mindig bajom volt a hajammal. Már egész fiatal gyermekkoromban erősen hullott a hajam s mire huszonnyolc éves lettem, jókora darabon kopasz volt a fejem.

Eleinte nevettem és tréfálkoztam ezen, de amikor mások gúnyolódtak velem, az nagyon bántott. Egyszer, amikor meglátogattam menyasszonyomat és a fogadó szobájában várakoztam reá, hallottam, amint kis nővére így szól a belső szobájában hozzá:

— Magda, kérlek, kint van a bácsi . . . tudod, az a kopasz!

Kopasz! Ez a szó keresztünyilallott a szivemen . . . Alig harminc éves voltam akkor.

A nászuton feleségem — apjának néztek, holott feleségem alig öt hónappal fiatalabb nálamnál. Persze a kopasz fej . . .

Néhány évvel később, amikor a politikai pályára adtam magam, sokat kellett szerepelnem a nyilvánosság előtt. Egy nap, amikor megjelentem választóim előtt, valaki elkiáltotta magát:

— Halljuk a kopasz fejűt!

Ez a megjegyzés elrabolta a nyugalmamat; később hozzá még erős szél is támadt, amely féltve őrzött néhány hajszálamat összehozta. Óriási zavaromban alig tudtam befejezni beszédemet.

Óthon kijelenttem a feleségemnek, hogy visszavonulok a politikától. Előadtam, hogy

* A választói reform és a törvényhatóságok.

Dr. Vincze Erő főjegyző előadja, hogy Trencsénvármegye átírt Torontálvármegyéhez, hogy pártolja a képviselőházhoz intézett azt a főiratát, hogy a képviselőválasztói reform a törvényhatósági bizottságok magyarságának biztosításával létesíthetők. Az állandó választmány javasolja, hogy a törvényhatóság Trencsénvármegye főiratát pártolja.

A javaslat körül váratlanul élénk vita támadt.

Ugyanis szólásra emelkedett dr. Mikle György, aki a feliratot reakcionáriusnak tartja, mert szerinte külön jogokat akar biztosítani a magyarságnak a nemzetiségek rovására. Ezért határozati javaslatot nyújt be a nemzetiségi párt nevében, amelyben Trencsénvármegye főiratával szemben olyan főirat intézését kéri, amely szerint a képviselőház utasítsa a kormányt, hogy az általános titkos korlátlan választói jogról szóló törvényjavaslatot, a törvényhatósági bizottsági tagválasztásokra is kiterjesztve, mielőbb terjessze be s ennek kapcsán a virilizmus is eltöröltessék.

Az elnöklő főispán kijelenti, hogy a szabályok értelmében ilyen külön indítványt nyolc nappal előbb be kell jelenteni. Ha tehát a tárgyhöz ellenindítványt akarnak benyújtani, akkor azt megfelelően módosítani kell, úgy, hogy az külön indítványt ne képezzen.

Az indítványt, amelyet dr. Obadeanu Pál, Popa István, dr. Chiroi és Andrei Balázs írt alá, erre egy módosítják, hogy a főiratban azt kérje a törvényhatóság, hogy a képviselőház utasítsa a kormányt, hogy a „hozandó általános, titkos és korlátlan választói jogot a törvényhatósági választásokra is terjessze ki a virilizmus intézményének eltörlésével“.

Jankó Agoston alispán azt mondja, hogy a felszólaló tévesen magyarázta a főiratot, mert Trencsénvármegye főirata nem akar a nemzetiségektől semmiféle jogot elvenni. Rámutat arra, hogy Magyarországnak ezer éven át, bár több nemzetiség él itt — magyar nemzeti jellege volt. Az itt élő nemzetiségek azonban mindenkör egyenlő jogokat bírtak a magyarsággal s a magyarság ezeket a jogokat nem is akarja elvenni. Természetes azonban, hogy a magyar nemzeti jelleg, úgy mint évszázadokon át, ezentúl is meg akarjuk őrizni. Erre irányul Trencsénvármegye főirata is, amelyben a nemzetiségek semmiféle joga érintve nincs s Torontálvármegye törvényhatósága nem is támogatna olyan törekvéseket, amelyek jogfosztást céloznának. Ilyet a trencsén

főirat nem céloz, tehát a benyújtott javaslat fölösleges. (Zajos helyeslés.)

Dr. Obadeanu Pál kéri Trencsénvármegye feliratának felolvasását s amennyiben az tényleg nem tartalmaz jogfosztó célt, állnak az indítványtól.

A főispán elrendeli a főirat felolvasását, amely azt tartalmazza, hogy a képviselői választói reform a törvényhatósági bizottságok magyarságának biztosításával létesíthetők, nevezetesen a nemzetiségi vármegyékre való tekintettel.

Dr. Farkas Geiza a felirattól konstátálja, hogy abban semmi olyan nincs, amely jogfosztást célozna s mindössze arra irányul, hogy a magyar államhoz való hűség biztosítható. Ehhez bizonyára hozzájárulhatnak a nemzetiségek is.

Dr. Obadeanu Pál nem fogadja el az állandó választmány javaslatát, mert Trencsénvármegye főirata nem felel meg szerinte a jogegyenlőség elvének. Ezért Mikle javaslatát fogadja el.

Dr. Vincze Erő főjegyző a zárszó jogával élve, mindenekelőtt visszautasítja dr. Mikle azon kijelentését, mintha ő előadásában azt mondta volna, hogy a pártolni javasolt felirat célja a nemzetiségek károsítása. Ez a felfogás ellenkezik a magyar politika minden tradíciójával, e vármegye tradícióival és senkitől sem áll távolabb, mint tőle a nemzetiségek jogainak károsítása. Az ellenindítványt tevők kijelentései meglehetősen távol állnak a szóban forgó kérdéstől s csupa olyan általánosságot tartalmaznak, melyet ő is aláír. Erdemi megjegyzése csak egy volt dr. Obadeanunak, amidőn kifogásolta, hogy az országgyűlési választói jog és a törvényhatósági közötti különbség tétessék. Erre vonatkozólag hivatkozik Belgium példájára, melynek haladott viszonyait, reméli, Obadeanu is elismeri és ahol szintén mások az országgyűlés és mások a mi törvényhatósági bizottságunknak, megfelelő tartományi tanács választói. Elfogadásra ajánlja előadói javaslatát. (Élénk helyeslés.)

Dr. Mikle a György szintén a zárszó jogán szól s polemizál az előadóval, hogy a belga példa nem illik Magyarországra. Ő egyébként Trencsénvármegye főiratából az ellenkezőt értelmeli s bár hű fia a hazának, a jogegyenlőség elvének biztosításaért föntartja indítványát s kéri annak elfogadását.

Az elnöklő főispán most szavazás alá bocsátja az ügyet, amelynek eredménye az, hogy a

mennyi kellemetlenséggel jár a szabadban való szónoklás, könnyen meghűlök, léghuzat támad meg, szóval otthagynom a dicső pályát.

— Vegyél parókát magadnak, — szolt most feleségem.

Csak erre a tanácsra vártam. Tőle akartam ezt hallani, hogy aztán nyugodt lélekkel, feleségem egyenes felszólítására viseljem a parókát. Csak az ő kedvéért!

Rövid idő múlva találtam is megfelelő parókát. Eleinte ugyan sok kellemetlenségem volt miatta ismerőseimmel, azonkívül folyton igazítanom kellett, de lassanként én is, ismerőseim is megszoktuk és a fürkésző pillantások teljesen megszűntek. A paróka elsőrangúnak bizonyult; s az idegenek, akik azelőtt nem ismertek, azt hitték, hogy még fiatal ember vagyok.

Amikor a parókát vásároltam, feleségem lelkemre kötötte, hogy ne fogadjak el valami közönséges, olcsó árut. A kereskedő meg is nyugtatott, hogy parókám a legfinomabb anyagból készült és sohasem fog megfakulni. Tényleg a paróka kitűnőnek bizonyult. Éveken keresztül megmaradt épen, képviselőségem idejéig, amíg végre államszolgálatba kerültem.

Az évek természetesen nem tuntek el nyomtalanul feleségem fölött és bizony az ő hajában is megcsillant egy-egy ezüsthajszál. — Eleinte megpróbálta, hogy festéssel tüntesse el az ősz hajszálakat, utóbb azonban meguntta ezt a mesterséges eljárást és abbahagyta a hajfestést.

— Észrevették, mennyire őszül Magda? — hallatszott mind gyakrabban ismerőseink között.

A legutóbbi nyáron hosszabb utazásra szántuk el magunkat. Egyik kirándulásunk alkalmával alaguthoz ért a vonat. Feleségem megjegyezt a hirtelen sötétségtől és — fölsikoltott. Később egyik utitársunkkal beszélgetni kezdtem, aki halkan megjegyezte:

— Az ön kedves mamája fél az alagutaktól?

Látták volna a feleségem kétségbeesését! Szerencséje volt utitársunknak, hogy a legközelebbi állomáson kiszállt. Én pedig minden adott alkalommal észbe juttattam feleségemnek a csipős megjegyzést. Lassanként azonban abbahagytam a csipkedést, mert úgy láttam, hogy szeretett nőmet nagyon érzékenyen sújtja.

Alig érkezünk meg utazásunkból, feleségem azonnal a parókámról kezdett tárgyalni. Nézete szerint parókám kopott és hibás volt, azonkívül pedig nem is volt koromhoz illő.

En ellenben úgy találtam, hogy a barna paróka kitűnően megfelel feladatának. — Minthogy azonban kerülni akartam a civakodást, kijelentettem:

— Igazad van, Magda, mihelyst időm lesz, veszek magamnak új parókát, ősz parókát.

— Hetek multak el, — én még mindig nem vettem új parókát. Egyik este feleségem ismét szobáhozta a témát és sehogy sem akart tágitani mellőle.

— Mondd, kérlek, mikor veszel végre ősz parókát? Meddig halasztod még, — szolt hozzám meglepő szigorúsággal.

— Majd, ha legközelebb a városba megyek, szoltam jókedvűen.

— És mikor lesz az?

— Majd a nyáron! — feleltem nevetve.

Majd a nyáron . . . — hangzott vészsen. Egy erős rántással a paróka lent volt a fejemről. A következő pillanatban pedig már ott lángolt a kályha tüzeiben. Lángolt, fájdalmasan lángolt — s nemsokára már csak hamu maradt belőle . . .

— Most legalább nem kell várni nyárig, — szolt feleségem és nyugodtan távozott a szobából . . .

— Képzelteti, kedves barátom, hogy másnap már hajnalban fejemen volt az új paróka. Az ősz paróka

Hofea.

közgyűlés 59 szavazattal 8 ellenében az állandó választmány javaslatát fogadja el s Miklea indítványát elveti.

A többi ügyek.

A választói jogról szóló eszmecsere ezzel véget ért s következtek a többi tárgyak, amelyek egy-két kisebb felszólalástól eltekintve, vita nélkül intézett el a törvényhatóság.

Igy dr. Vinczehidly Ernő előadja Trenchév vármegyének a községi közegek ellen az 1894. évi XVI. t. c. 20. és 48. §-a alapján kiszabott rendbírásoknak az illető vármegye jegyzői nyugdíjalapja javára leendő fordítása tárgyában hozott határozatát és annak kapcsán a m. kir. kormányhoz intézett feliratát. — A feliratot a törvényhatóság pártolja.

Békésvármegye közönsége a gabonaművek kis üstön való főzésének engedélyezése céljából a képviselőházhoz intézett feliratnak hasonlított feliratot leendő pártolását kéri. — A közgyűlés pártolja.

Ugyancsak pártolja a közgyűlés Hajdúvármegye közönségének a gyermekvédelmi törvény módosítása tárgyában hozott határozatát is.

Torontál vármegye háztartási alapjának 1908. évi költségvetése tárgyában a belügyminiszter a vármegye közönségéhez leiratot intézett, amelyben egyes tételeket leszállít, másokat töröl. Az állandó választmány javaslatára a törvényhatóság indokolt fölratban újból kéri a költségvetés változatlan jóváhagyását.

Nagykikinda város határozata a nagykikinda-ujaradi h. é. vasút építési vállalkozónak a vasút részére érkező árak közvetvámmentessége tárgyában. — A határozat ellen beadott felelősségek a közgyűlés helyt ad s a város határozatát feloldja.

Ugyanannak határozatát a gk. szerb hitközeg természetbeni iskolai segélyének megváltása tárgyában, jóváhagyják, ellenben megsemmisítik ugyanannak a városi tisztviselők ovadéka tárgyában hozott határozatát, mert nincs indokolva.

Nagybecskerek r. t. város képviselőtestületének az új villamgép árának kifizetése tárgyában hozott határozatát helyben hagyják, ugyancsak jóváhagyják Nyerő község, Torontálvásárhely és Topolya község vasuti hozzájárulási határozatát.

Sürgősségi indítvány folytán azután elővették Götz Frigyes és társainak felelősségét a nagyteremiai törvényhatósági ut áthelyezése tárgyában hozott községi határozat ellen. Az állandó választmány a felelősség elutasítását s a határozat jóváhagyását javasolja. A közgyűlés úgy is határoz.

Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy Lukácsfalva községnek Románécskához való csatlakozása érdekében fölír a belügyminiszterhez.

A nagybecskereki róm. kath. árvaház-egylet segélyért kérvényt intézett Torontál vármegyéhez. Az állandó választmány a közgyűlésnek 1000 kor. segélynek alapítványként való megszavazását javasolja, amely segély öt éven át 200-200 koronás részletekben folyósíttassék. Ugyancsak javasolja az állandó választmány, hogy a Hertelendy-alapnak 1891. év óta származó kamatait, összesen 4000 koronát, szintén adományozza a nagybecskereki róm. kath. árvaház-egyletnek. A közgyűlés az állandó választmány javaslataihoz hozzájárul.

A Jókai-alapítvány kamatát a közgyűlés az idén Valent Béla tótaradécai felekezeti tanítónak adományozza a magyar nyelv oktatása körül szerzett érdemeiért.

A többi kisebb jelentőségű tárgyakat ezután hamarosan vita nélkül elintézték s ezzel a közgyűlés tizenkét óra után véget ért.

A hitelesítő közgyűlést aug. 27-ikére tüzték ki s hitelesítőül kiküldötték Farkas Geizát, dr. Klein Mórt, dr. Nagy Dezsőt és Kaufmann Istvánt.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6^{1/2} ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 4^{1/2} óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szeptember 14. Közig. bizottság ü. ése.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter az istvánföldi parkegyesület alapszabályait a jóváhagyó záradékkal ellátta.

— **Zaka Gyula nyugdíjban.** A vall.-és közoktatásügyi miniszter Zaka Gyula helyb. főgimn. tanárt f. évi szeptember hó 1-étől kezdődőleg évi 5000 kor. nyugdíjjal, az orsz. tanári nyugdíj és gyámintézet terhére, nyugdíjazta. A jeles tanár 35 esztendeje működik a tanári pályán s hosszú szolgálata alatt kiváló érdemeket szerzett a pedagógia terén és közbecsüléssel és szeretettel környezve vonul az alaposan megérdemelt nyugalomba.

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Schnitz Ferenc billédi születésű, budapesti lakos családi nevét Szilágyi-ra változtathassa.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte a Nagybecskereken köztisztviselőben álló Novák családot. Ugyanis, mint részvétellel értesülünk, Novák János Károly, városunk egy régi, tiszteletben álló polgára folyó hó 22-én, szombaton délután fél 4 órakor hosszú és kínos szenvedés után 55 éves korában meghalt. Az elhunytat tegnap délután 5 órakor temették el nagy részvét mellett.

— **A közigazgatási bizottság és a város.** Demetrovics Dusan, az elhunyt városi iktató özvegyének a férje után járó halotti negyed kiutalása alkalmával a város le akarta vonni a halotti negyedből Demetrovicsnak a várostól felvett előlegét, amibe azonban az özvegy nem egyezett bele. Így aztán az ügy a vármegye közigazgatási bizottsága elé került, amely az özvegy mellett foglalt állást, kimondván, hogy a halotti negyed teljes összegben, levonások nélkül utalványozandó ki. A város a közig. bizottság eme határozatát most megfeleltette a miniszterhez.

— **Lauka Gusztáv emlékezete.** Holnap van elhunyt kitűnő írónk, Lauka Gusztáv halálának évfordulója. Az évforduló alkalmából holnap, kedden reggel a róm. kath. plébánia-templomban gyász-istentisztelet lesz.

— **Az ifjúsági könyvtárak.** A vármegyei kir. tanfelügyelő a következő rendeletet intézte valamennyi iskolához:

A népiskolai ifjúsági könyvtárak orsz. szervezése alkalmával kiadott vkm. 2962/1904. eln. sz. rendelet, valamint e könyvtárak szervezésére vonatkozó Utasítás köteleességévé teszi az egyes iskolák igazgatóinak és tanítóinak, hogy az ifjúsági könyvtárak forgalmáról az iskolai év végén a kir. tanfelügyelőnek jelentést tegyenek, kiemelve ebben a könyvtárak állapotát, gyarapodását, forgalmát, megemlítve a leggyakrabban kért s legkedvesebb olvasmányokat a gyermekek olvasó kedvére, egyes ifjúsági művekre, vagy általában az ifjúsági irodalomra vonatkozó megfigyeléseiket, észrevételeiket. E rendelet kiadása óta több mint három esztendő telt el, s azóta az ifjúsági könyvtárak országos szervezése is befejeztetvén, kétségtelen, hogy a tanítószag jelentései alapján oly sok oldalra vonatkozásban érdekes s minden tekintetben oly fontos az az anyag, melyre e jelentések kiterjeszkednek, hogy egybevetésük alapján belőlük minden valószínűség szerint, oly fontos következtetések lennének vonhatók, hogy beható s szakszerű tanulmányozásuk már ez okból is kívánatos. Ehhez képest felkérem az összes iskolák vezetőit, hogy a népiskolai ifjúsági könyvtárak állapotáról szóló jelentéseiket f. évi november hó végéig hozzám feldolgozás és tanulmányozás végett küldjék meg, megemlítve a könyvek számát, a könyvtár nemét, a nem oda való könyvek kiselejtezését, valamint a tanulók olvasó kedvére s általán az ifjúsági irodalomra vonatkozó általánosabb jellegű tapasztalatokat. Nagybecskerek, 1908. évi augusztus hó 14-én Kir. s. tanfelügyelő helyett: Czeglédy István, kir. s. tanfelügyelő.

— **Fölvétel a közig. tanfolyamra.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamra a fölvétel augusztus 26-ikán kezdődik és augusztus 31-éig tart. A tanfolyam ünnepélyes megnyitása szeptember 2-ikán lesz.

— **Hurcolkodás a városnál.** Ismeretes dolog, hogy a régi törvényszéki épület átvételével a város elhatározta, hogy a rendőrséget, városi jövedéki hivatalát, az adóhivatalt, valamint a városi pénztárt is átteszi a volt törvényszéki épületbe. A rendőrség, valamint a jövedéki hivatal már hetek óta ott is van, ma pedig a városi pénztár és az adóhivatal is megkezdte a hurcolkodást, úgy, hogy a holnapi naptól kezdve már a régi törvényszéki épület földszintjén lesznek a hivatalos helyiségek s ezzel a város a hivatalok elhelyezésével egyelőre elkészült.

— **A szegedi egyetem.** Szegedről írják: Lázár György dr. polgármester budapesti útjában fönt járt a királyi várpalotában, ahol azt az értesítést kapta, hogy — miként a lapok is közölték — a király szeptemberben Budapestre jön és egész hónapban ott marad. A polgármester ennél fogva szeptember második felében deputációt vezet a király elé, akinek átadja a szegedi egyetem memorandumát és kéri fogja az uralkodót, hogy a harmadik egyetemet adja Szegednek.

— **Templomszentelés Nagyszentmiklóson.** Mint Nagyszentmiklósról jelentik, az ottani gör. kath. templomot augusztus 30-án szentelik föl ünnepiesen. A felszentelést, amely délelőtt 9 órakor lesz, Hosszu Vazul gör. kath. püspök fogja végezni, aki 29-ikén délelőtt fél 11 órakor érkezik Nagyszentmiklóra. A püspök a felszentelés után délig a gör. kath. plébánián a küldöttségek tisztelgését fogadja.

— **Uj tűzoltó-egylet.** Zichyfalván a vármegye alispánjának a tűzoltói intézmény szervezése tárgyában június hóban kiadott rendelete üdvös eredményeként a napokban önk. tűzoltó-egylet létesült. Az új egyesületet Zichyfalva község évi subvenciával támogatja, negyven működő tagot a szükséges felszereléssel látja el és az egyesületnek a község tulajdonát képező tűzifescskendőn kívül még egy ujonnan beszerzendő feccskendőt bocsájt rendelkezésére. Az egyesület létesítése Martin József községi jegyző és Tiroch István kereskedő érdeme, amelyet a tűzoltó-egylet azzal is elismert, hogy elnökévé Martin jegyzőt, főparancsnokává Tiroch Istvánt választotta meg. Alparancsnok ifj. Debert Konrad gazdálkodó lett. Az egyesület közhasznú működését már a közeljövőben megkezdi.

— **Nagykikinda nem kap csendőrséget.** Nagyikinda város képviselőtestülete annak idején utasította a polgármestert, hogy állami csendőrségnek a város belterületén leendő alkalmaztatása ügyében tegye meg a szükséges lépéseket a honvédelmi miniszteriumnál. Ez meg is történt s a miniszter a tárgyalások vitelével egy csendőrségi ezredest bizott meg. Mint most Nagyikindáról jelentik, a miniszter a csendőrség elégtelen létszámára való tekintettel a tárgyalásokat azonban beszüntette s ennél fogva Kikinda nem kap csendőrséget.

— **A szegénységi bizonyítványok kiosztása.** Az iskolai beiratások közeledtével a város ezután is közhírré teszi, hogy a beiratásoknál esetleg szükséges szegénységi bizonyítványokat a rendőrkapitányságon állítják ki és pedig díjlanul.

— **Elhunyt iskolanővér.** Mint Temesvárról jelentik, a Miasszonyunkról nevezett szegény iskolanővérek gyárvarosi zárdájának gyásza van. Schmidt Borbála Mária Baszília iskolanővér, aki a zárdában a kézimunkát tanította, néhány napi szenvedés után, 30 éves korában meghalt.

— **Értesítés.** A nagybecskereki tisztviselőegylet ezennel közli tagjaival, hogy azok, akik gyermekeik számára az 1908/9. tanévben a központi egyetehoz tanszegélyért folyamodni akarnak, ebbeli kérvényeiket f. évi szeptember hó 20-áig az elnökségnél adják be. Kérvényül azon nyomtatvány használandó, amelyet az elnökség díjmentesen szolgáltat ki. A kérvényhez csatolandó az 1907/8. tanév II. feléről nyert bizonyítvány, keresztlevél (születési anyakönyvi kivonat), tagsági jegy, utolsó díjnyugtája, utóbbi csak akkor, ha az életbiztosítás a központnál kötött; végre igazolvány arról, hogy az illető tanuló az 1908/9. tanévre beiratott és az előadásokat látogatja. Csak oly tagok kérhetnek tanszegélyt, akik legalább 1905. évi január hó 1-e előtti idő óta tagjai az egyletnek.

— **Koszorúmegváltás.** A nagybecskereki népbank részvénytársaság Novák János Károly elhunytá alkalmából koszorúmegváltás címén 30 koronát adományozott az itteni árvaháznak.

— **Szerelme a kórházban.** Egy szerelmes asszony tragikus esete foglalkoztatja most a rendőrséget. Özv. Tarina Mártonné szül. Bognár Vera 27 éves muzslyai asszony, aki az itteni kórházban mint cseléd volt alkalmazva, ma reggel szerelmi bánatában a kórház cselédszobájában az ablakfüggöny zsinórjára felakasztotta magát s mire észrevették, már meghalt. Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget, amely azután a vizsgálat folyamán megállapította az öngyilkosság okát is. A szerencsétlen asszony, aki három gyermekkel maradt özvegyen, mint cseléd került a kórházba, ahol szorgalmáért meg is becsülték. Az özvegy itt megismerkedett Péter Ferenc kórházi szolgálóval s hosszabb ideig tartó ismeretség után mindketten elhatározták magukat arra, hogy közös háztartásra lépnek. Tarina Mártonné közölte is ezt az elhatározását az édesanyjával, aki azonban a leghévesebben kikelt ez ellen s a kórház többi személyzete is lebeszélte a szerelmes asszonyt a tervéről. A fiatal asszony azután annyira a lelkére vette az édesanyja tilalmát, hogy öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosságot Péter Ferenc vette észre legegőbb, aki be akart menni a cselédszobába s akinek feltűnt, hogy azt reggel 8 órakor is még zárva találta. Rosszat sejtett, dörömbölni kezdett az ajtón, de feleletet nem kapott, mire erőszakkal törték be az ajtót s ekkor látták, hogy a szerencsétlen asszony az ablakban a függőzsinórra felakasztotta magát. Dr. Báthory Endre és dr. Fischer Regina kórházi orvosok megpróbálták az öngyilkost mesterséges légzés útján életre kelteni, azonban minden erőlködésük kárbavesztett s így már csak a beállott halált konstatálhatták. A rendőrség az öngyilkosságról jegyzőkönyvet vett fel, az esetről pedig értesítette az öngyilkos hozzátartozóit.

TÁVIRATOK

Zmejanovicsot a király nem erősítette meg.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint a félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelenti, ma érkezett le a király döntése a karlócai patriárka-választás dolgában. E szerint a király Zmejanovics Gábor megválasztását nem erősítette meg. A királyi elhatározásnak főbb oka az, hogy Zmejanovics nem bírja a magyar nyelvet. A király egyben elrendelte, hogy a görög keleti szerb kongresszus Zmejanovics kizárásával új patriárkát válasszon. A félhivatalos jelentés szerint a kormánynak gondja lesz rá, hogy Bogdanovics Lucian kellő szavazatot kapjon s amennyiben nem is kapná meg a többséget, a királynak joga lesz őt kinevezni. Az új patriárka-választó kongresszust szeptember közepére hívják össze.

Ferenc Ferdinánd főherceg Romániában.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Mint udvari körökben hirt jár, Ferenc Ferdinánd trónörökös október hónapban Bukarestbe utazik s látogatást tesz a román királyi udvarnál.

A bolgár fejedelem Tátrafüreden.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Tátrafüredről jelentik, Ferdinánd bolgár fejedelem Erzsébet főhercegnő látogatására odaérkezett.

A francia pénzügyminiszter Budapesten.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Caillaux francia pénzügyminiszter tiszteletére Széll Kálmán tegnap fényes ebédet adott, amelyen részt vett Sztéryny József államtitkár, Návay Lajos képviselőházi alelnök és Szapáry Pál gróf is. Délután Caillaux Bécsbe utazott, ahová Szapáry Pál gróf elkísérte.

Bécsi távirat szerint Caillaux pénzügyminiszter tegnap este 9 óra 05 perckor odaérkezett.

Tisztelgés Kossuth Ferencnél.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Pöstyénből sürgönyzik, a nyitrai megyei szervezkedett pártok vezetői tegnap odaérkeztek s tisztelgtek Kossuth Ferencnél.

A macedóniai magyar-osztrák reformcsendőség.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, a macedóniai magyar-osztrák reformcsendőség tisztjeit visszahívták, amivel Magyarország és Ausztria Törökország új helyzete iránt való bizalmát fejezi ki. A visszahívás egyelőre bizonytalan időre való szabadságolás formájában történt.

A Kölnische Zeitung jelentése szerint Németország szintén szabadságolta a csendőségnél levő egyetlen tisztjét, Altent ezredet. Hogy a többi hatalmak követik e Magyarország és Ausztria, valamint Németország példáját, arról még nem tudni semmit.

A román király beteg.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bukaresti távirat szerint Károly román király megbetegedett. A király gyomorbetegségben szenved s Noorden tanárt hívták hozzá Sinajába Bécsből.

Az orosz külügyminiszter az angol királynál.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ ered. távirata.) Marienbadi jelentés szerint Edward angol király tegnap odaérkezett Iswolszky orosz külügyminisztert igen szívesen fogadta. A király a külügyminiszterrel cronbergi és ischli látogatásáról beszélt, de a beszélgetés legfőbb részét a törökországi állapotok képezték. Az orosz külügyminiszter ezután visszautazott Karls-

badba, ahol kurát tart. Iswolszky különben még egyszer Marienbadba megy, mert az angol király a hét egyik napjára ebédre hívta magához.

Az osztrák tartománygyűlések egybehívása.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a hivatalos Wiener Zeitung tegnapi száma közli a király kéziratát, amely Csehország, Galiczia, Stájerország, Karinthia, Morvaország, Szilézia és Vorarlberg tartománygyűléseit szeptember 15-ére, Felső-Ausztria, Tirol és Görz-Gradiska tartománygyűléseit 22-ikére, Bukovina tartománygyűlését pedig október 5-ikére hívja egybe.

Az új szerb kormány.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a király igazságügyminiszteré Simolievics ügyvédet, kereskedelmi miniszteré Glavianics volt belgrádi polgármestert és közmunka miniszteré Savinics mérnököt nevezte ki, akik valamennyien az ifjú radikális párt tagjai. Az új miniszterek tegnap tették le az esküt Sokobanjában a király kezébe.

A törökországi események.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisi jelentés szerint az ottani utörök bizottság feloszlott. A bizottságnak Párisban csak két képviselője maradt, nevezetesen Mehemed Ali egyiptomi herceg és Achmed Riza.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a szultán legközelebb visszahívja a berlini és a bécsi török nagyköveteket.

Egy másik konstantinápolyi jelentés szerint Tirana, Valona és más helységekben tegnap megnyitották az első albán nemzeti iskolákat. A megnyitás hazafias manifesztációkra adott alkalmat. Az iskolákban idősebb emberek is jelentkeztek tanulónak.

Az új marokkói szultán.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tangeri jelentések szerint ott Mulei Hafidot törvényes szultánná kiáltották ki. Az új szultán megválasztásához már a hatalmak is hozzájárultak.

Nagy tüzvész Konstantinápolyban.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a Mohamed szultán városrészben tegnap óriási tüzvész pusztított. A tűz több száz házat pusztított el.

Határidő-üzet.

Budapest, aug. 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 22.22— —
Buza (októberre 1908.) . . . 22.84— —
Rozs (októberre 1908.) . . . 18.42— —
Zab (októberre 1908.) . . . 15.96— —
Tengeri (augusztusra) . . . 14.10— —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral. ::

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.

(551—x.24)

— Szökött katona. A temesvári 29-ik közös gyalogezred parancsnoksága átiratban értesítette a központi járási főszolgabírókat, hogy Temesváron Racsóv János németécskai illetőségű 29-ik gyalogezredbeli közkatona onnan nemrégiben megszökött s mindaddig még nem tért vissza az ezredéhez. A főszolgabíró most a csendőrséget bízta meg a szökött katona kinyomozásával.

— Mulatság. Az óteleki ifjuság 1908. évi augusztus 29-én, az ottani Borbély-féle vendéglőben, a szegény iskolás gyermekek felruházására zártkörű táncvigalmat rendez. Belépő-díj: személyenként 1 korona 20 fillér, családjegy (három személyre) 3 korona. Kezdeté este 8 órakor.

— Százéves asszony halála. Mint Temesvárról jelentik, ott tegnapelőtt halt meg alig néhány napi szenvedés után Temesvár legöregebb asszonya, özvegy Linzer Izidorné, született Grünbaum Eva százéves korában. A megboldogult egy házalónak volt az özvegye és saját bevallása szerint, hosszú életén át sohasem betegeskedett és még a legutóbbi napokig is a saját keresményéből tartotta fenn magát. Gyermekei már mind meghaltak, de van egy csomó unokája és még több dédunokája, akik mindannyian felnőtt emberek.

— Templomrablás. Kiszomborból jelentik, hogy ott a napokban éjjel az ottani róm. kath. templomba betörtök. A betörök a sekrestye ablakának vasrostélyát a falból kifeszítették, úgy jutottak be a templomba, hol egy nyílt állványon elhelyezett 50 korona értékű bronz-kelyhet vittek el. A betörök a sekrestyéből a templomba nyíló nehéz tölgyfaajtót is megkísérelték kifizíteni de nem sikerült nekik. Különös, hogy a sekrestyében elhelyezett drága egyházi szerek, arany kelyhek, kereszték, ezüst gyertyatartók közül nem hiányzik semmi. A csendőrség nyomozza a templomrablót.

— Cigányok rablótámadása. Vakmerő rablótámadást jelentenek Nagyszentmiklósról. A nagyszentmiklós és Ócsanád közötti országúton levő Csóka-pusztai Harrár-féle csárdát ugyanis pentekeken délelőtt egy sereg cigány megtámadta. Dacára a csárdabeliek ellenállásának és a közeli vasúti állomás személyzete segélyének, a cigányok merénylete már majdnem sikerült, mikor a legválságosabb időben megérkezett a vonat, melynek utasai látva a cigányok merényletét, a vonatból kiugráltak és a csárdabeliek segélyére siettek. A cigányok erre lovaik és szekereik hátrahagyásával megfutottak. A csendőrség széleskörű nyomozást indított.

— Elveszett kutya. A Gizella-part 7. szám alá betévedt a napokban egy kis fekete kutya. Tulajdonosa átveheti a fenti cím alatt.

Irodalom.

* Polgárak Verseczen. Verseczről jelentik: Az augusztusi pihenés után Polgár Károly színtársulata szeptember elsején kezd itt meg két hétre terjedő előadásait. A társulat titkára, Leövey már Verseczre érkezett s tizenkét előadásra bérletet gyűjt. Polgár társulata több friss és igen jó erővel gyarapodott s az itteni közönség meleg érdeklődéssel várja a társulatot.

* Új Szemle. Blaskovich Sándor szép és kiváló folyóiratának az „Új Szemle“-nek most jelent meg a legújabb, 15-ik száma a következő tartalommal: Magyar honvédség, írta Balogh Pál. Az 1875-ik évi Tisza-féle fuzió története, írta dr. Oláh Gyula. Konzervatívizmus az államéletben, írta dr. Atzél János. Színházi szemle, írta Troveller. Keleti epizód, írta Abonyi Árpád. A lap előfizetési ára negyedévről 6 korona. Előfizetheti az Új Szemle kiadóhivatalánál (Budapest, Alkotmány-utca 23.)

* A „Zenélő Magyarország“ közismert zene-műfolyóirat ép most megjelent 364-ik füzeté újra a legjobb s kedvelt zongora-ujdonságokat közli, még pedig: I. Lengyel Miska, népszerű dalszerzőnk 2 hangulatos magyar nótáját: 1. Gulya, gulya, arany gulya. 2. Van egy hamis korcsmárosné, Dunántul. II. Szida Zsigmond „Ábrándozás“ bájos dalkeringőjét. III. Morse Th. „Havanna“ amerikai intermezzót, most legújabb s legnépszerűbb gyönyörű ujdonságot. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait, csak 6—8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zene-műfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona, fél évi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmú füzetet s egy 50 zeneoldal terjedelmű albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat is teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések az e számmal megindult 1908. évi 2-ik (július—decemberi) félévre, a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zene-műkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körút 11. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

964/1908. sz. Tótaradác község előljárástól. á

Arlejtési hirdetmény.

Tótaradác község előljárása közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező s ennek határában fekvő (Bodor-féle) **tanyai épületek anyagának értékesítése** céljából 1908. évi szeptember hó 7-én d. e. 9 órai kezdettel a helyszínen nyilvános szóbeli árlejtést tart, melyre venni szándékozók ezennel meghívotnak.

Az árverési feltételek Tótaradác község jegyzői irodájában megtudhatók.

Tótaradác, 1908. évi augusztus 19.

764-3.3

Az előljárásg.

SEGÉDEK,

önálló erők, akik a magyar, német, román és szerb nyelvben jártasok s mint utazók is alkalmazhatók, egy detailleur, egy pedig, aki a raktármunkákban alkalmazható,

azonnal állást nyerhetnek.

Ajánlatok az eddigi foglalkozásmegjelölésével

Hack Róbert, Versecz

cimre intézendők. A könyvelésben jártasak előnyben részesülnek.

765-5.1

Egyelőre 1100 kat. hold réti legelőre **elfogadok marhát bérbe.**

Van továbbá eladó körülbelül 2000 hold réti szénám. A széna szept. 1-ig megtekinthető és megvehető kisebb darabokban is. A széna lekerülése után erre a területre is marhát legelőre bocsájtok. Szíves megkeresések címre intézendők.

VITOLICS ZSIVA, földbirtokos.

Baranda (Torontálmegye).

764-2.1

BUZIÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT, rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT!

ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ivógyógyórára használva, vesé- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlessinger D. fűszerkereskedésben (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 463-153.102

IRNOK

évi 800 kor. fizetéssel **rendszeresített állásban folyó évi szept. 1-ére**

= felvétetik. =

Végszentmihály, 1908. évi aug. 21.

Az előljárásg.

763-1.1

**CSÉPLŐGÉP-
= ELADÁS. =**

Horvátkecsa községben egy cséplőgép-garnitúra, jókarban, 5 évi próbával, elköltözés miatt **1908. évi augusztus hó 30-án** el fog árvereztetni. **Bánatpénz 200 korona.**

TRNKA ÉS T.-SAI.

747-3.2

6223/908. tkvi sz.

767-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az antalfalvai kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Poroszkay Béla m. főügyész által képviselt Oppova községe javára 304 kor. 17 fill. tőke, ennek 1907. évi május 19-től járó 5% kamatai, 20 kor. 90 fill. eddigi, 20 kor. 45 fill. jelenlegi és a még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cikk 114. §-a alapján és 146., 156. §§-ai értelmében Szeferkinác Zsiva adós és Szeferkinác Vita társtulajdonos oppovai lakosok ellen az antalfalvai kir. járásbiróság területén és az antalfalvai járáshoz tartozó Oppova községben és az oppovai 1270. f. 2606. sz. tkvben foglalt:

1. 120. ö. i. sz. ház és 400 □-öl ház-helyre 295 kor.;

2. 4. d. 134. hrsz. 800 □-öl I. o. szántóra 130 kor.;

3. 1" 134. hrsz. 800 □-öl II. o. szántóra 120 kor.;

4. 2" 134. hrsz. 1 h. 800 □-öl II. o. szántóra 216 kor.;

5. 6. hrsz. III o. szántóra 36 kor.;

6. 4. d. 349. hrsz. 190 □-öl kertre 62 kor.;

7. hrsz. nélkült 498 □-öl kertre 130 korona;

8. 250. hrsz. 800 □-öl kertre 126 korona becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Oppova község-házában **1908. évi szeptember 14-ik napjának délelőtti 9 órájkor** fog megtartatni a következő, ugy a tkvi hivatalban, mint Oppova község-házában kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

3. Árverezni szándékozók, kivéve a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetét, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 29 kor. 50 fill., 12 kor., 21 kor. 60 fill., 3 korona 60 fill., 6 kor. 20 fillért, 13 kor. és 12 kor. 60 fill.-t készpénzben vagy értékpapirokban a kiküldött kezéhez, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt ugyanannak kiszolgáltatni.

Antalfalva, 1908. évi június hó 20.

Kocsiss Endre,
kir. jbiró.

Telefon 22.

Telefon 22.

FONTOS!

229-x 42

Van szerencsénk értesíteni, hogy a **helybeli tanintézetekben** az 1908—1909. tanévben

használatra előírt összes tankönyvekből nagy raktárt tartunk,

Mínhogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajtuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle

intézetben előírt tankönyvek nálunk szintén kaphatók.

Az iskolai idény alkalmából különös figyelembe ajánljuk **nagy írószerraktárunkat.**

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESSY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése **NAGYBECSKEREK.**

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.